

MET BOER EN VERSTAND

Zoönosepreventie-adviezen voor veehouderijen

Onderzoeksvraag

Welke maatregelen om de insleep, verspreiding en uitstoot van zoönosen op veehouderijen te voorkomen, zijn wetenschappelijk onderbouwd en worden relevant en haalbaar geacht door experts?

Definitie: "Een maatregel gericht op het voorkomen van insleep, verspreiding en uitstoot van micro-organismen bij veehouderijbedrijven"

1 Literatuurstudie

Zoektocht op Pubmed naar wetenschappelijke artikelen, daarna nog in grijze literatuur naar maatregelen gezocht.

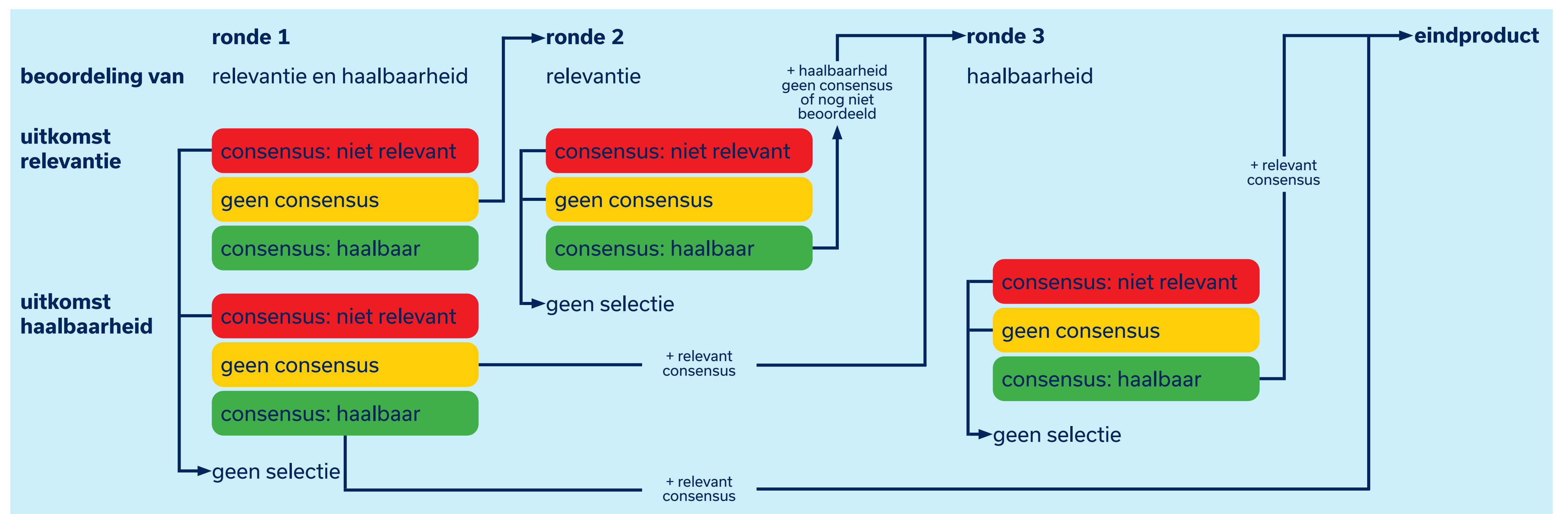

45 preventiemaatregelen uit wetenschappelijke artikelen
98 preventiemaatregelen grijze literatuur

2 Delphi-studie: relevantie & haalbaarheid

De Delphi-studie bestaat uit 3 rondes. Een panel van experts is met een online vragenlijst drie keer bevroegd over de relevantie en/of haalbaarheid van de maatregelen. Een maatregel werd geselecteerd voor de lijst van maatregelen ter voorkoming van zoönosen (het eindproduct) als deze door de experts met consensus zowel relevant als haalbaar werd bevonden.

De drie rondes zijn weergegeven in de afbeelding. Naast de eerder gevonden maatregelen in de literatuurstudie, zijn er ook maatregelen beoordeeld die de experts nog misten.

Ronde 2 en 3

In ronde 2 en 3 kregen de experts bij maatregelen die al eerder beoordeeld waren de resultaten van de scores te zien in een grafiek. Daarnaast is de beoordeling van een aantal maatregelen uitgesplitst naar verschillende sectoren (pluimvee, rundvee, varkens, geiten).

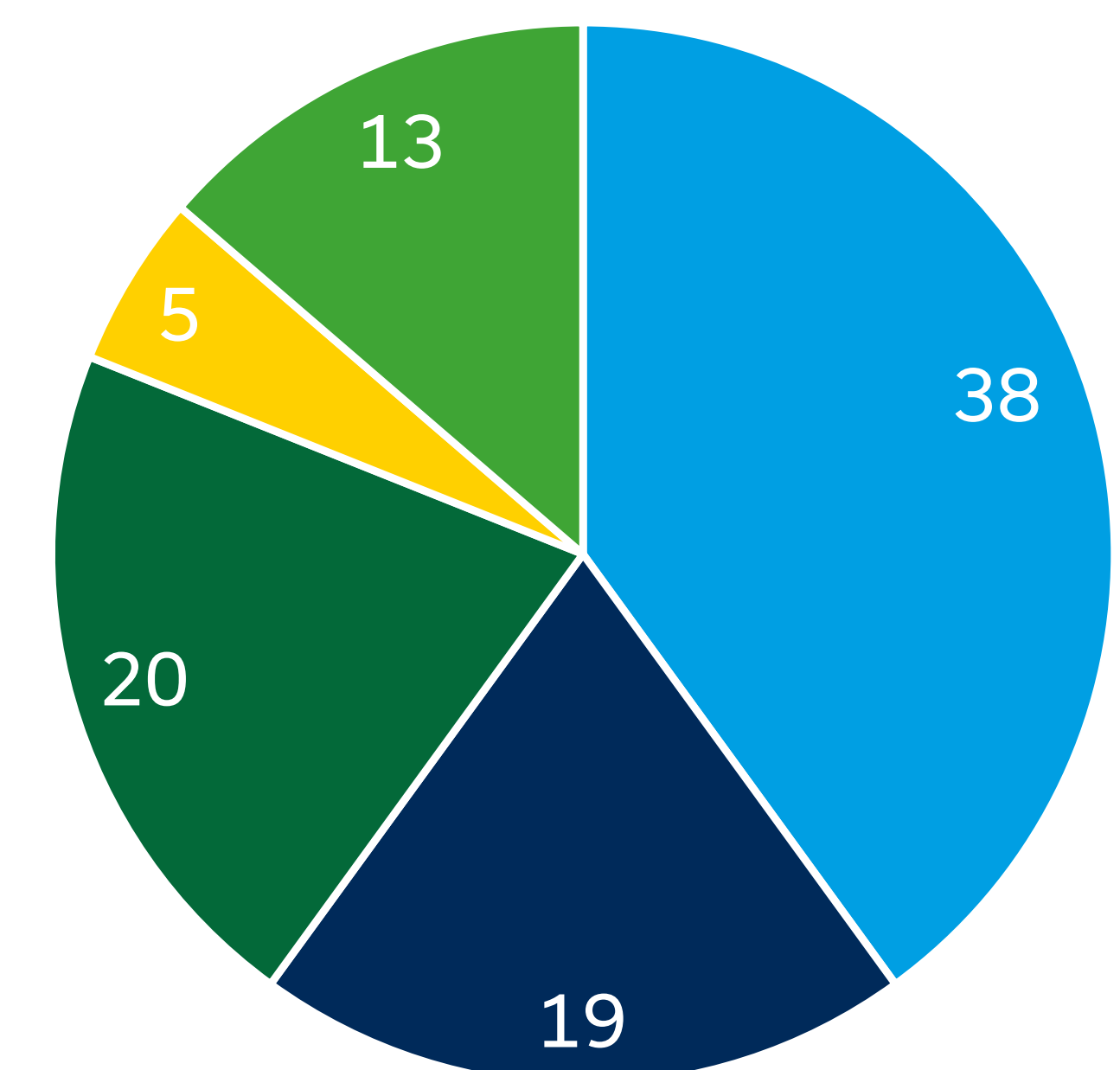
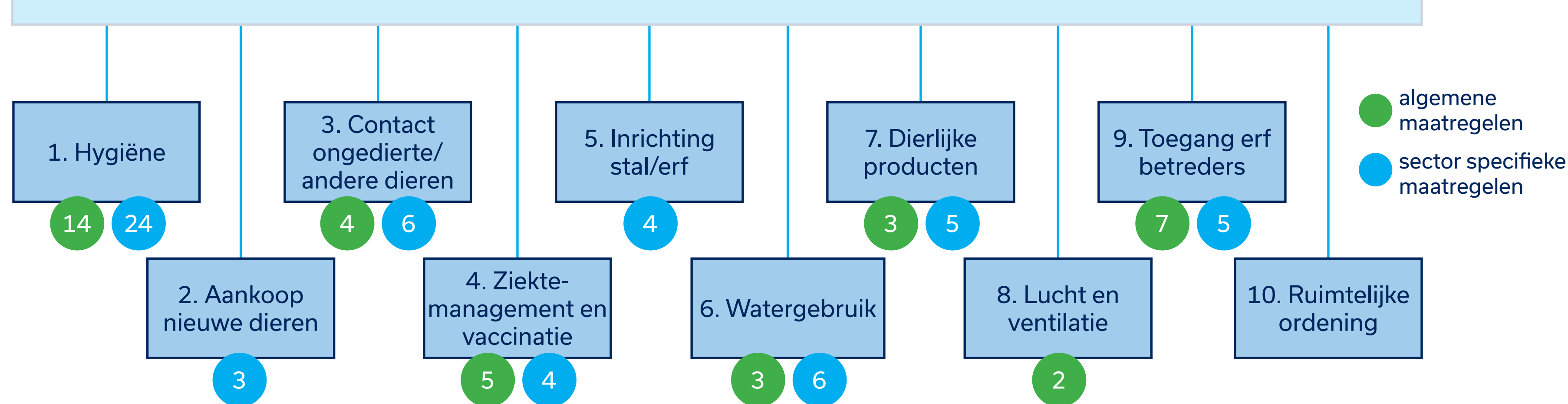
3 Resultaten

Met behulp van de Delphi-methode zijn we in 3 rondes uiteindelijk uitgekomen op een set aan maatregelen voor varkens-, pluimvee, geiten- en melk/rundveebedrijven die experts relevant en haalbaar achten. Deze lijst met maatregelen kan de GGD gebruiken bij de advisering over zoönosen aan gemeenten. Maatregelen die wel als relevant maar (nog) niet als haalbaar zijn beoordeeld zijn belangrijk om mee te nemen in de toekomst. Organisaties en bedrijven die zich bezighouden met hygiëne en biosecurity op veehouderijbedrijven kunnen bekijken hoe deze maatregelen in de toekomst wel haalbaar worden.

Samenstelling expertpanel

- 6 veehouders
- 11 dierenartsen
- 4 medewerkers kennisinstituut
- 3 professionals publieke gezondheid

Categorisering geselecteerde maatregelen

- Algemeen (40%)
- Rundvee (21,05%)
- Varkens (5,26%)
- Geiten (13,68%)

MAATREGELEN OP GEITENHOUDERIJEN
TER VOORKOMING VAN ZOËNOSEN

MAATREGELEN OP RUNDVEE/MELKVEEHOUDERIJEN
TER VOORKOMING VAN ZOËNOSEN

MAATREGELEN OP PLUIMVEEHOUDERIJEN
TER VOORKOMING VAN ZOËNOSEN

MAATREGELEN OP VARKENSHOUDERIJEN
TER VOORKOMING VAN ZOËNOSEN

Scan hier de maatregelen

Colofon

- Door:
- Paulien Tolma (arts M&G, infectieziektebestrijding GGD Brabant-Zuidoost)
  - Sandra van Dam (infectieziekten-epidemioloog, beleidsadviseur Publieke gezondheid GGD Hart voor Brabant)
  - Arthur Rijkers (onderzoeker Gezondheid & Veiligheid, GGD West-Brabant)